

KULTURA CONNECT MAGAZINE

Edition 8, 2011 | Numer 8, 2011

CAMBODIA

Feasts and free time
Kambodża: ucztę i czas wolny

ZURICH

A wealth of history
Zurych: bogactwo historii

ANNECY

In the market for taste
Annecy: na rynku smaków

CONTENTS SPIS TREŚCI

NEWS AND PERSPECTIVES WIADOMOŚCI I POGLĄDY

- 3 Calendar notes
Notatki z kalendarza
- 4 Speech notes
Notatki z przemówień
- 5 Noël numbers
Bożonarodzeniowe liczby

FEATURES REPORTAŻE

- 6 Off to market
Idziemy na targ
- 10 Rich past, rich present
Zurych: bogaty wtedy, bogaty teraz
- 16 Neutral and dignified
Neutralna i dystyngowana

PHOTO-ESSAY ESEJ FOTOGRAFICZNY

- 18 The taste of leisure
Smak wolnego czasu

WORLD VIEWS WIDOKI ZE ŚWIATA

- 25 Postcard from Yvoire
Pocztówka z Yvoire

POETRY POEZJA

- 26 63 rue de Seine – 15 quai Voltaire
(Only in Polish)

DEAR READERS DRODZY CZYTELNICY

East and West meet in this edition of *Kultura Connect*, which presents some of life's pleasures: sampling delicious food (at the markets in Annecy, p.6), visiting new places (such as Zurich, p.10) and enjoying leisure time (in Cambodia, p.18).

The magazine is now being published by a new organisation – Kosciuszko Heritage Inc. – but its form, style and themes remain the same.

Wschód i zachód spotykają się w tej edycji *Kultura Connect*, która przedstawia różne przyjemności życia: degustowanie wybornego jedzenia (na targach w Annecy, str.6), zwiedzanie nowych miejsc (jak n.p. Zurych, str.10) i korzystanie z czasu wolnego (w Kambodży, str.18).

Magazyn publikowany jest przez nową organizację – Kosciuszko Heritage Inc. – ale jego forma, styl i poruszane tematy pozostają takie same.

Kultura Connect magazine is published by Kosciuszko Heritage.

The views expressed in this publication do not necessarily reflect the views of Kosciuszko Heritage.

The magazine is a free, not-for-profit cultural work.

Contribute

Send your letters, articles and photos to
lukasz@kosciuszkoheritage.com

Editor

Lukasz Swiatek

Photographers

Emlyn Crockett and Wojciech Ichnatowicz

Writers

Wojciech Ichnatowicz, Dariusz Jacek Bednarczyk and Lukasz Swiatek

Cover Photo

A statue of Buddha in Cambodia

Contact

Comments or questions should be addressed to
lukasz@kosciuszkoheritage.com

issuu edition

This edition of the magazine is available at
issuu.com/kulturaconnect

Past issues

Editions one to seven of the magazine are available at
www.fkpp.org/kulturaconnect.html

About the magazine

The aim of the magazine is to connect readers to a world of culture, by telling the stories of special people, places and events from around the globe. The magazine has a cosmopolitan flavour, embracing many cultures and nations.

Published December 24, 2011
Updated December 26, 2011

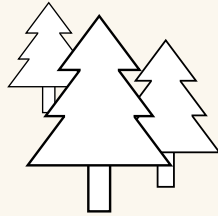
Connect to a world of culture

www.kosciuszkoheritage.com

Calendar Notes

*Major dates and anniversaries from around the world
Ważne daty i rocznice z całego świata*

Forest focus

The United Nations designated 2011 as the International Year of Forests. In highlighting “our relationship with forests” and “humankind’s role in ensuring their well-being and development”, a range of events was held, including festivals, exhibitions and field trips.

Organizacja Narodów Zjednoczonych wyznaczyła rok 2011 Międzynarodowym Rokiem Lasów. Odbywały się różne imprezy – w tym festiwale, wystawy i wycieczki terenowe – podkreślające „nasz związek z lasami” i „rolę ludzkości w zapewnieniu ich bezpieczeństwa i rozwoju”.

Pure poetry

December 24 marks the 130th anniversary of the birth of Juan Ramón Jiménez, a Spanish poet who won the Nobel Prize in Literature in 1956. In his Nobel citation, Jiménez was praised for the “high spirit and artistic purity” of his lyrical poetry.

24 grudnia minęła 130 rocznica urodzin Juan Ramón Jiménez, hiszpańskiego poety, który zdobył Literacką Nagrodę Nobla w 1956 roku. W uzasadnieniu noblowskim Jiménez był chwalony za „wielkiego ducha i czystość artystyczną” swojej lirycznej poezji.

Creating the Commonwealth

Eighty years ago, the Commonwealth of Nations was established after the Parliament of the United Kingdom passed the Statute of Westminster. The Statute gave Commonwealth countries political and legal independence. Fifty-three countries currently belong to the Commonwealth.

Osiemdziesiąt lat temu, po uchwaleniu Statutu Westminsterskiego przez parlament brytyjski, powstała Wspólnota Narodów. Statut dał krajom we Wspólnocie polityczną i prawną niezależność. Obecnie do Wspólnoty należą 53 kraje.

Spotlight on cooperatives

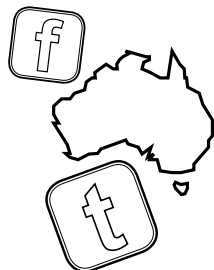
Next year is the International Year of Cooperatives. In recognising the importance of co-ops (“businesses owned and run by and for their members”), the UN is seeking to celebrate a style of business “focused on human need not human greed”.

Przyszły rok jest Międzynarodowym Rokiem Spółdzielczości. W uznaniu roli jaką odgrywają spółdzielnie („biznesy prowadzone przez i dla członków”), ONZ stara się promować styl biznesu który „koncentruje się na potrzebach ludzkich a nie na chciwości ludzkiej”.

Speech Notes

Fascinating talks from around the world
Fascynujące prezentacje z całego świata

Media watch

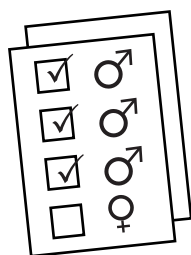

In this wide-ranging lecture entitled *Entertainment or Policy: The Influence of Media on Politics*, John Kerin looked at the changing nature of policy development and politics in terms of media. The former Australian Treasurer shared some of his life's lessons and experiences, arguing that media have become entertainment-driven: a situation that is fine, "as long as politics is not seen as just another form of entertainment". *December 6, Australian National University, Canberra*

W tym obszernym wykładzie p.t. *Rozrywka czy strategia: wpływ mediów na politykę*, John Kerin analizował zmieniający się charakter rozwoju strategii i polityki odnośnie mediów. Były minister finansów Australii podzielił się lekcjami i doświadczeniami ze swojego życia, argumentując, że media są napędzane rozrywką; sytuacja ta jest w porządku „tak długo, jak polityka nie jest postrzegana jako po prostu inna forma rozrywki”. *6 grudnia, Australijski Uniwersytet Narodowy, Canberra*

Watch | Obejrzyj: anu.edu.au/vision/videos/4711/

Gender in government

Around the world, women are under-represented in political offices. This talk, delivered by Pippa Norris, examined why this is so and what can be done about it. The benefits and drawbacks of various approaches were discussed, including electoral reforms, legal quotas, and party selection rules and procedures. According to Norris, an emphasis must be placed on effective, practical and near-future ways to rectify gender inequality in government. *November 21, the University of Edinburgh, Edinburgh*

Na całym świecie kobiety są niedostatecznie reprezentowane na stanowiskach politycznych. Wykład ten, zaprezentowany przez Pippę Norris, przedstawiał dlaczego tak jest i co można zrobić. Omawiał zalety i wady różnych metod, jak n.p. reformy wyborcze, normy prawne, oraz partyjne zasady i procedury wyborcze. Według Norris, należy położyć nacisk na skuteczne, praktyczne i rychle sposoby naprawienia nierówności płci w rządzie. *21 listopada, Uniwersytet Edynburski, Edynburg*

Watch | Obejrzyj: youtube.com/watch?v=ygYmUBNap34

Night at the museum

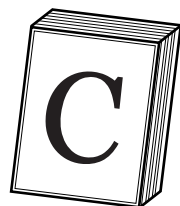

Drawing on a current museum exhibition (*The Tomb of the Unknown Craftsman* by Grayson Perry), Lisa Jardine looks at the nature of the modern museum and the museum-going experience. Today, patrons expect to be asked to find meaning in exhibitions; they are agents, not passive consumers. As Jardine explains, "it is visitors who shape their own encounters". *November 11, the British Museum, London*

Bazując na obecnej wystawie *Grób nieznanego rękodzielnika* Grayson'a Perry, Lisa Jardine rozpatruje charakter współczesnego muzeum i proces jego zwiedzania. Odwiedzający obecnie oczekują pytania o odnalezienie sensu w wystawach; są agentami, a nie biernymi konsumentami. Jak Jardine wyjaśnia, „zwiedzający kształtują swe własne doświadczenia”. *11 listopada, Muzeum Brytyjskie, Londyn*

Listen | Posłuchaj: britishmuseum.org/channel/events/2011/audio_imaginary_museum.aspx

A matter of style

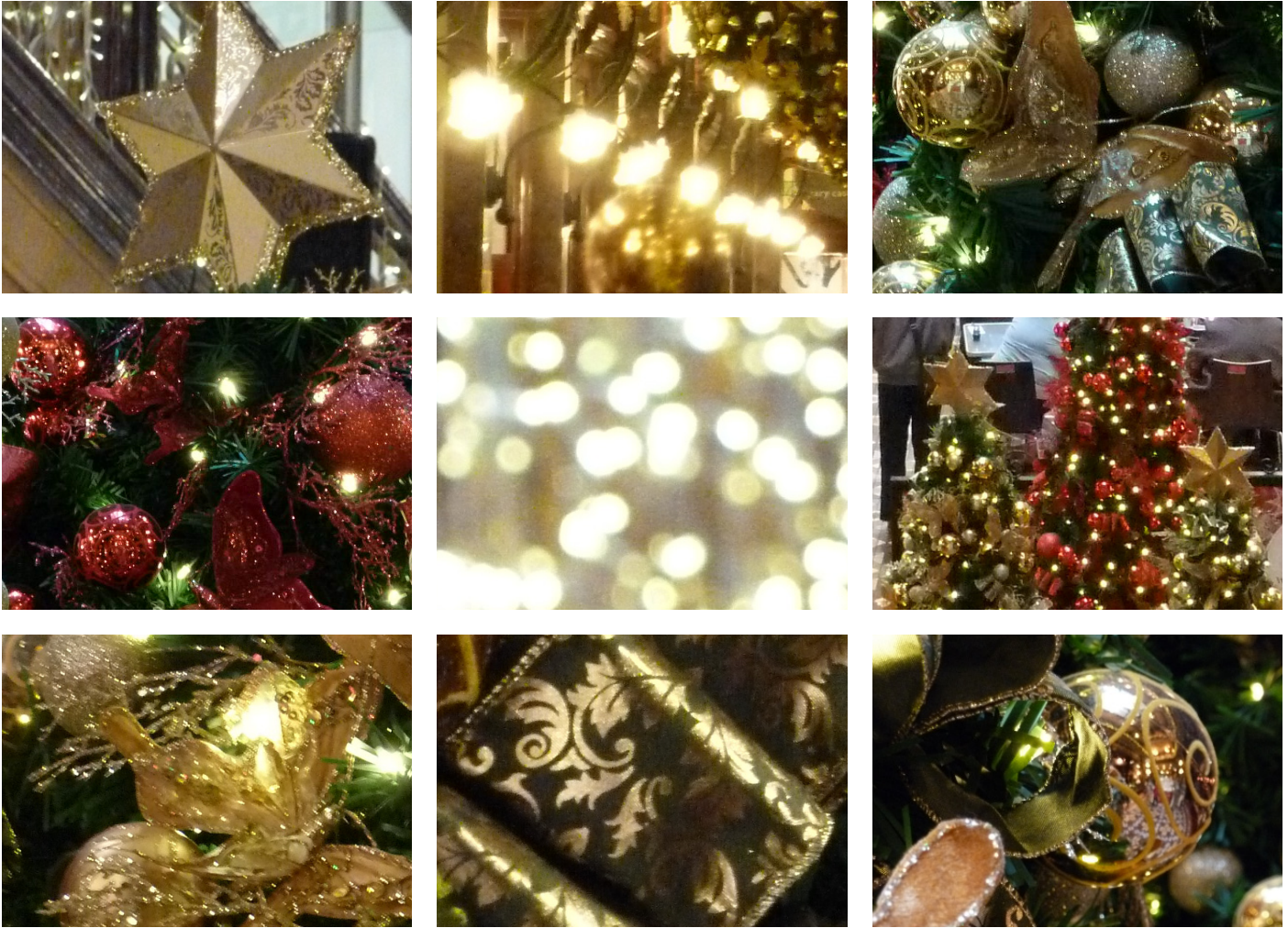

To celebrate *The Chicago Manual of Style*, which turned 105 this year, a panel of four experts from the worlds of writing, publishing and linguistics – Ben Zimmer, Carol Fisher Saller, Anita Samen and Jason Riggle – tackled questions such as: "What is style?" and "Why do we care so much about style?" In an era of new communication technologies, it seems that style in writing is as important as ever. *November 8, the University of Chicago, Chicago*

Aby uczcić przewodnik stylu *Chicago Manual of Style*, który skończył w tym roku 105 lat, zespół czworga ekspertów ze świata literatury, publicystyki i lingwistyki – Ben Zimmer, Carol Fisher Saller, Anita Samen i Jason Riggle – zmierzli się z pytaniami jak n.p.: „Co to jest styl?” i „Dlaczego dbamy tak bardzo o styl?” W erze nowych technologii komunikacyjnych, wygląda na to, że styl w pisaniu jest tak samo ważny jak zawsze. *8 listopada, Uniwersytet Chicagowski, Chicago*

Watch | Obejrzyj: youtube.com/watch?v=yG63ApHlhP4

Above: decorations in The Strand Arcade, Sydney
Powyżej: dekoracje w arkadzie The Strand w Sydney

NOËL NUMBERS

A present for bean counters: Christmas statistics from around the world
 Prezent dla miłośników cyfr: statystyki Bożonarodzeniowe z całego świata

- At 1,600 square metres, the Samsung Galaxy Ice Rink is the largest outdoor ice rink in the United Kingdom. The rink, which forms part of the Winter Wonderland event in London's Hyde Park, took 10 days to build, uses 100,035 litres of water and is frozen at -12°C, say the organisers.
- Gastronomic and artisan treats, such as pretzels and wood carvings, are being sold by exhibitors running the 150 stalls at the Cologne Cathedral Christmas market (*Weihnachtsmarkt am Kölner Dom*).
- The Rockefeller Center Christmas Tree in New York has been decorated with 30,000 LED lights.
- Copenhagen's Tivoli Gardens, the second-oldest amusement park in the world, has constructed a Russian city for Christmas; featuring a replica of St. Basil's Cathedral with a 21-metre-high tower, the 2,000-square-meter city even has a miniature version of the Trans-Siberian Railway.
- Lodowisko Samsung Galaxy Ice Rink, o powierzchni 1,600 metrów kwadratowych, jest największym plenerowym lodowiskiem w Wielkiej Brytanii. Ślizgawka ta stanowi część imprezy Winter Wonderland w londyńskim Hyde Parku i była budowana przez 10 dni przy użyciu 100,035 litrów wody zamrożonej w temperaturze -12°C, jak mówią organizatorzy.
- Gastronomiczne smakołyki i rzemieślnicze cudeńka, takie jak precele i drewniane rzeźby, są sprzedawane przez wystawców 150 straganów na jarmarku Bożonarodzeniowym pod Katedrą w Kolonii (*Weihnachtsmarkt am Kölner Dom*).
- Choinka przed Rockefeller Center w Nowym Jorku została udekorowana 30,000 światłami LED.
- W kopenhaskich Ogrodach Tivoli, drugim najstarszym parku rozrywki na świecie, skonstruowano na święta rosyjskie miasteczko. Miasto to, o powierzchni 2,000 metrów kwadratowych, posiada replikę katedry św. Bazylego z wieżą o wysokości 21 metrów, a nawet miniaturową wersję kolei transsyberyjskiej.

off to market

Delectable food sold in a delectable location

Znakomite produkty żywnościowe sprzedawane w urokliwym miejscu

The bronze-coloured, freshly baked croissants were improved by it. The macarons, already light and sweet, were made more flavoursome thanks to it. Cheese also seemed more delicious. In all of these products, only one mystery ingredient was at work: Ancecy.

This flavour enhancer is not a culinary element, but a town. Located in south-eastern France, in the Rhône-Alpes region, Ancecy is famous for its *Vielle ville* (old town), which stands on the river Thiou. The town, which was the capital of the counts of Genevois from the 10th century, has been called the “pearl of the Alps” and the “Venice of the Alps”, on account of the ancient canals that thread their way throughout the town and carry water to Lake Ancecy, known as the cleanest lake in Europe. Connected by small bridges and narrow cobblestone streets, the old town is filled with antique-style shops that sell all manner of goods, from handmade chocolates to fresh flowers.

Świeżo upieczone brązowe rogaliki są tutaj jeszcze lepsze. Makaroniki, i tak już lekkie i słodkie, zyskują więcej smaku. Sery również wydają się bardziej smakowite. We wszystkich tych produktach użyty został tylko jeden tajemniczy składnik: Ancecy.

Ten wzmacniacz smaku to nie element kulinarny, lecz miasto. Położone w południowo-wschodniej Francji, w regionie Rhône-Alpes, Ancecy słynie ze swego *Vielle ville* (starego miasta) nad rzeką Thiou. Miasto, które było siedzibą hrabiów Genevois z 10-ego wieku, jest nazywane „Perłą Alp” i „Wenecją Alp”, ze względu na starożytne kanały przepływające przez miasto i zabierające wodę do jeziora Ancecy, uznawanego za najczystsze jezioro w Europie. Połączone małymi mostkami i wąskimi brukowanymi uliczkami, stare miasto wypełnione jest zabytkowymi sklepikami, które sprzedają wszelkiego rodzaju towary, począwszy od ręcznie robionych czekoladek aż po świeże kwiaty.

Left: (top) a box of macarons, (bottom) a range of antipasto. **Centre:** fresh flowers. **Right:** (top) *Colombière* cheese, (bottom) assorted cakes. **Po lewej:** (u góry) pudełko makaroników, (na dole) różne antipasti. **W środku:** świeże kwiaty. **Po prawej:** (u góry) ser *Colombière*, (na dole) rozmaite ciasta.

It's easy to see, then, why food eaten in this charming, historic location might seem to be more delicious. Ambiance affects the enjoyment of food and, at Annecy, the pleasant atmosphere helps to make for pleasant consumption.

The market is held in different locations and offers a different set of products, apart from food, depending on the day of the week. For example, a market with miscellaneous products operates on Tuesdays, Thursdays, Fridays (but only at the Quai de l'Évêché), Saturdays and Sundays, while three markets for second-hand, artistic and designer goods operate every last Saturday of the month in the old town, the Quai du Semnoz and the Place des Cordeliers, respectively.

One traveller, Kimberly Sullivan, was taken by the market during her visit to Annecy, as she wrote on the travel website *Europe a la Carte*: "The Michelin Green Guide calls it the best market in France. We were skeptical – France has so many wonderful markets – but after our Sunday of wandering the colourful stalls in the winding streets of this idyllic mountain town, we had to agree. The stalls are packed tight through the narrow streets of the old town, making foot traffic slow. But who's in a rush with so many colours to delight the eye and delicacies to tempt the stomach?"

Of course, some visitors skip the town's

Łatwo zrozumieć więc, dlaczego jedzenie spożywane w tym uroczym, historycznym miejscu może wydawać się smaczniejsze. Atmosfera panująca w Annecy sprzyja delektowaniu się jedzeniem; przyjemne otoczenie uprzyjemnia konsumpcję.

Targ w Annecy funkcjonuje w różnych miejscach i, oprócz żywności, oferuje różnorodny zestaw produktów, w zależności od dnia tygodnia. Na przykład, targ z produktami ogólnymi odbywa się we wtorki, czwartki, piątki (ale tylko na Quai de l'Évêché), w soboty i niedziele. Natomiast trzy targi sprzedające towary używane (w starej części miasta), artystyczne (w Quai du Semnoz) i wyroby markowe (w Place des Cordeliers) odbywają się w każdą ostatnią sobotę miesiąca.

Pewna podróżniczka, Kimberly Sullivan, była tak zachwycona targiem podczas pobytu w Annecy, że napisała co następuje na stronie podróżniczej *Europie a la Carte*: „Zielony Przewodnik Michelin mówi, że jest to najlepszy targ we Francji. Byliśmy sceptyczni – Francja ma tak wiele wspaniałych targów – ale po naszej niedzielnej wędrowce wśród kolorowych straganów po krętych uliczkach tego malowniczego górskiego miasteczka, musieliśmy się zgodzić. Stoiska są mocno wciśnięte w wąskie uliczki starego miasta, co powoduje, że ruch pieszy jest powolny. Ale kto by

Right: *Tomme de ferme* cheese, made with raw cow's milk

Prawo: Ser *Tomme de ferme*, wykonany z surowego mleka krowiego

gastronomic and historic attractions in favour of modern Annecy and Lake Annecy's pristine, sparkling water. As Duncan Garwood notes in his book *Mediterranean Europe*, "swimming in this shimmering lake surrounded by snowy mountains really is an Alpine highlight". Town and lake don't have to be mutually exclusive, though. After enjoying the water, why not stroll down the narrow streets of the old town, pastry in hand, with a bag of some of the region's famous *Reblochon* cheese, savouring the atmosphere of times gone by?

się spieszył wśród tylu zachwycających oczy kolorów i przysmaków kuszących podniebienie?"

Oczywiście, niektórzy turyści pomijają atrakcje gastronomiczne i historyczne na rzecz nowoczesnej części Annecy i lśniącej wody jeziora Annecy. Duncan Garwood odnotowuje w swojej książce *Europa Śródziemnomorska*, że „pływanie w połyskującym jeziorze otoczonym ośnieżonymi górami jest najbardziej wysublimowaną atrakcją górską”. Oczywiście, miasto i jezioro nie muszą się wzajemnie wykluczać. Po spędzeniu czasu nad wodą, dlaczego nie wybrać się na spacer przez wąskie uliczki starego miasta, z ciastkiem w dłoni, z kawałkiem słynnego regionalnego sera *Reblochon* w torebce, delektując się atmosferą dawnych czasów?

Clockwise from top: compotes and syrups; a lion on a fountain in front of *l'église Notre-Dame-de-Liesse* (Our Lady of Liesse Church); the *Palais de l'Isle* (Palace of the Isle) museum; various types of cheese; *pain au chocolat* (chocolate bread) and croissants.

Według ruchu wskazówek zegara od góry: kompoty i syropy; lew na fontannie przed *Eglise Notre-Dame-de-Liesse* (Kościół pw. Najświętszej Panny z Liesse); muzeum *Palais de l'Isle* (Pałac na Wyspie); różne typy serów; *pain au chocolat* (czekoladowy chlebek) i rogaliki.

The Old Town, viewed from Lake Zurich
Stare Miasto od strony Jeziora Zuryckiego

Rich Past, Rich Present

It is often seen as a financial city, but Zurich is wealthy in more ways than one
Często jest postrzegany jako miasto finansowe, lecz bogactwo Zurychu jest pod
wieloma względami bardziej różnorodne

Words and photography: Wojciech Ihnatowicz
Tekst i zdjęcia: Wojciech Ihnatowicz

Already at Zurich Airport, the characteristic sounds of Swiss folklore greet newcomers. For weary travellers, after a hard, often-long intercontinental trip, this is a pleasant surprise. Through the speaker system, the roar of cows, the pleasant ringing of bells and the strong, powerful tones of Swiss mountaineers' Alphorn trumpets welcome visitors starved of beauty. Awaiting them are simply chocolaty sweet views of the Alps, the mature flavour of Swiss cheese, great order and harmony, as well as the precision of Swiss watches. Travel in a country whose currency (the Swiss franc) reaches quotes that are truly the scale of the Matterhorn, and whose financial strength allows for the maintenance of its economic, political and defensive neutrality, is full of aesthetic delights and surprises.

Admittedly, this incredible, almost surreal cacophony of acoustic impressions, on first contact with Switzerland in a modern airport in Zurich, for many may be associated with art, or perhaps the anti-art of Dadaism, whose roots reach back to Zurich. When the First World War was raging in Europe, this form of art developed in the neutral bourgeois society of Switzerland, and it was a demonstration of displeasure and disapproval with the canons of contemporary Europe, bleeding in the trenches of the drama of the War.

Demonstrations, publications, meetings and musical events were the pledge of artists in representing dissatisfaction with the order that existed in Europe. Hailing from Switzerland is also the legendary William Tell, who, in the Middle Ages, with his attitude, also objecting to Austrian attempts to subordinate this beautiful region of Europe to its influences, was the catalyst for the unification of Switzerland in a free and independent confederation of cantons in later times.

Today, Zurich is an important link in global finance. At Paradeplatz (Parade Square), where a magnificent tram grid criss-crosses, behind the elegant facades of solidly constructed buildings, also intersect financial flow paths, as well as currency exchange, settlements of the world's finances, and exchanges of shares in stock market transactions. Here, too, shareholders are waiting with the hope that these 'instruments' will play an important role in the exit from the crisis of confidence and collapse that faces global financiers and the global economy. During the 17th century – relatively recently in the history of this central square of Zurich, ultimately the heart of Swiss finance that is Paradeplatz – located here was another market of exchange, but not of conventional financial instruments such as currency, auto insurance, stocks or precious ores, but rather pigs. It was simply a square for selling cattle. It was a place where Swiss shepherds and peasants sold their four-legged creatures. The square was then called Säumärt: basically, 'pigs' market', which, for many, looking at what is currently happening in the area of global finance, would give much food for thought. Then, in 1819, this square was named Neumarkt (New Market), only to be renamed again to Parade Square at the commencement of the elegant avenue of Bahnhofstrasse in 1865.

Today, the square houses the offices of the renowned banks UBS and Credit Suisse, which hold

Już na międzynarodowym lotnisku Zurich-Kloten dochodzą przybyszy charakterystyczne dźwięki szwajcarskiego folkloru. Dla zmęczonych podróżnych, po trudach, często długiej międzykontynentalnej podróży jest to miła niespodzianka. Ryk krów, miłe podzwiewkiwanie dzwoneczków, silne tony potężnych trąb „alphorn” górali szwajcarskich Alp, witają z głośników turystów spragnionych piękna. Oczekują ich wręcz czekoladowej słodyczy widoki Alp, wytrawny smak szwajcarskich serów, wspaniały porządek i ład oraz precyzja jak w szwajcarskich zegarkach. Podróż po kraju, którego waluta (szwajcarski frank) sięga notowań łącznie na skalę Matterhornu a finansowa siła gospodarki pozwala na utrzymanie swej ekonomicznej, politycznej a także obronnej neutralności, jest pełna estetycznych doznań i niespodzianek.

Co prawda ta niebywała, bez mała surrealistyczna kakofonia akustycznych impresji, przy pierwszym kontakcie ze Szwajcarią na nowoczesnym lotnisku w Zurychu, dla wielu może kojarzyć się ze sztuką, czy może anty-sztuką dadaizmu, sięgającego korzeniami swego powstania właśnie w Zurychu. Gdy na terenie Europy szalała pierwsza wojna światowa, w neutralnej o burżuazyjnym profilu społeczeństwa Szwajcarii, rozwinęła się ta forma sztuki, będącej demonstracją niezadowolenia i dezaprobaty kanonów ówczesnej Europy, krwawiącej w „okopach” wojennego dramatu pierwszej wojny światowej.

Demonstracje, publikacje, spotkania i muzyczne wydarzenia były rękopisem artystów w reprezentowaniu niezadowolenia z ładu jaki istniał w Europie. To także stąd pochodzi legendarny Wilhelm Tell, który w średniowieczu, swą postawą, również sprzeciwu do austriackich usiłowań podporządkowania tego pięknego rejonu Europy swym wpływem, był w późniejszych czasach katalizatorem w zjednoczeniu Szwajcarii w wolną, niezależną Konfederację kantonów.

Obecnie Zurich to ważne ogniwo światowej finansjery. Na Paradeplatz (Placu Parady), gdzie krzyżują się trasy wspaniałej siatki połączeń tramwajowych, za fasadami eleganckich, solidnie skonstruowanych budynków, krzyżują się także finansowe drogi przepływu oraz wymiany walut, rozliczeń światowych finansów, wymiany udziałów w giełdowych transakcjach. Tu także, z nadzieją, udziałowcy oczekują iż, właśnie te „instrumenty” odegrają ważną rolę w wyjściu z kryzysu zaufania oraz zapaści z jaką boryka się globalna finansjera oraz światowa gospodarka. W okresie XVII stulecia, stosunkowo niedawno w historii tego centralnego placu Zurychu, w końcu serca szwajcarskich finansów, jakim jest Paradeplatz, mieścił się tu, także „rynek wymiany”, ale nie klasycznych środków finansowych instrumentów jakimi są waluty, bondy, akcje, szlachetne kruszce, lecz były to trzody chlewne. Po prostu był to plac sprzedaży bydła. Było to miejsce gdzie szwajcarscy pasterze oraz chłopcy sprzedawali swe czworonożne stworzenia. Plac był wówczas zwany „Säumärt” „Świnski” lub delikatniej mówiąc „Prosiący rynek”, co dla wielu, patrząc co się obecnie dzieje w sferze światowej finansjery, daje wiele do myślenia. Następnie w roku 1819 Plac ten nazwano Neumarkt (Nowy Rynek) aby w momencie rozpoczęcia

huge amounts of cash in their vaults, while their safes store the great wealth of the barons and lords of global finance, as well as of the newly rich coming here from around the world. At Parade Square, there are also many other famous Swiss institutions. To sweeten the bitterness that some may feel from a certain degree of jealousy arising from observing the wealth flowing from the jewellery stores, or the boutiques of famous fashion brands, the company Lindt & Sprüngli, in its magnificent, elegant store, presents chocolate confection products. The year 1845 was a moment when a fashion began for chocolate: a trend that continues today. At Parade Square, beyond the monumental 19th century buildings, there is also the Griederhaus, an architecturally interesting building robed in a charming Art Nouveau style.

From Paradeplatz, the elegant avenue Bahnhof Strasse, as the name suggests, leads to the train station, where important parts of the economy also intersect, through rail transport. From the Hauptbahnhof (main railway station of Zurich), you can get to many spectacular corners of Switzerland and the Alps. It is worth noting that the first train rode out from the attractive station building in 1847; it was designed at an early stage, as the first rail link in Switzerland. The locomotive, called Brötli Bahn, took the chosen passengers to Baden. This 20km train route was conquered in 45 minutes: a dizzying pace for those times. So began the construction of the railway network, which now allows travellers to get to the spectacular sites of Switzerland. From Hauptbahnhof, many express trains leave for many European capitals, as well as to Lucerne, where the proudly named train *William Tell Express* carries passengers daily through the Gotthard tunnel to Italy's Locarno.

At the Bahnhofstrasse (railway station street), which, in some ways, is equivalent to a refined, tree-filled avenue, there are also many fine shops, among which are watch salons that enchant passers-by. Cyma, Doxa, Longines, and, of course, superb Patek Philippe

eleganckiej Alei Bahnhofstrasse w roku 1865 przemianować go na Plac Parad.

Współcześnie na placu tym znajdują się biura słynnych banków UBS, Credit Suisse, które w swych kasach trzymają ogromne sumy gotówki, natomiast w sejfach wielkie bogactwo, światowych baronów i magnatów finansjery a zarazem „nowo-bogackich” zjeżdżających tu z całego świata. Na Placu Parad znajduje się także wiele innych, słynnych instytucji Szwajcarii. Dla „osłody” goryczy jaką co niektórzy mogą odczuwać spowodowaną pewną dozą zazdrości wpływającą z obserwowania bogactwa jakie wręcz się przelewa z witryn jubilerskich sklepów, czy słynnych markowych salonów mody, firma Lindt und Sprungli w swym wspaniałym, eleganckim sklepie prezentuje

wyroby konfekcji czekoladziarskiej. Rok 1845 był momentem gdy rozpoczęła się moda na czekoladę, która trwa nieustannie do dziś. Na Paradeplatz poza monumentalnymi gmachami z XIX wieku, znajduje się także ciekawy architektonicznie gmach Griederhaus, prezentujący uroczą szatę stylu „Art Nouveau”.

Z Paradeplatz elegancka aleja Bahnhof Strasse, jak nazwa wskazuje, prowadzi na dworzec kolejowy, gdzie

krzyżują się także ważne elementy ekonomii jakim jest transport kolejowy. Z Hauptbahnhof (główniej stacji kolejowej Zurychu) można się dostać do wielu spektakularnych zakątków Szwajcarii oraz Alp. Warto dodać, iż z atrakcyjnego budynku stacji, w 1847 roku, odjechał pierwszy pociąg, zaprojektowany i w początkowej fazie będący pierwszym połączeniem kolejowym w Szwajcarii. Lokomotywa zwana „Brötli Bahn” pociągnęła pociąg z wybrańcami do Baden. Dwudziestokilometrową trasę pociąg ten pokonał w jak na owe czasy zawrotnym tempie 45 minut. Tak więc był to początek budowy sieć kolejowej, która obecnie umożliwia podróżnym dostanie się do spektakularnych miejsc Szwajcarii. Ze stacji tej odjeżdża także wiele ekspresowych pociągów do wielu stolic Europy, a także do Lucerny, skąd, o dumnej nazwie pociąg „Wilhelm Tell Express”, codziennie wiezie pasażerów przez Tunel

From the Old Town, in a typical, almost alpine, train, you can get into the University, from whose terrace you can enjoy a beautiful view of the city, lake and surroundings

Left: *Maman* by Louise Bourgeois on Bürkliplatz. **Right:** the roofs and towers of Zurich.

Po lewej: *Maman* wykonana przez Louise Bourgeois w Bürkliplatz. **Po prawej:** dachy i wieże Zurychu.

watches: these are icons of the art of watchmaking and products of the arcane construction of these chronometers. It is worth mentioning a few interesting aspects of the story of the founding of Patek Philippe, whose watches are among the most expensive in the world. On May 1, 1839, in Geneva, two Polish immigrants, Antoni Patek (an entrepreneur) and Franciszek Czapek (a watchmaker), jointly founded a company called Patek, Czapek & Cie. In 1844, Patek met the French watchmaker Adrien Philippe in Paris, and together they founded a new company, which, in the end, in 1851, was called Patek Philippe & Cie. In this way, Poles also contributed to the success of the Swiss economy.

Near the station, there is the charming Old Town of Zurich. Medieval buildings, narrow streets with colourful and decorative coats of arms of the guilds of craftsmen, and the Renaissance building of the City Council create a pleasant atmosphere in which to spend pleasant moments, perhaps eating one of the typical dishes of Switzerland: namely, cheese fondue. This dish is a homely feast, where revellers at the table dip bread impaled on long metal skewers into great Swiss cheeses. From the Old Town, in a typical, almost alpine, train, you can get into the University, from whose terrace you can enjoy a beautiful view of the city, lake and surroundings dominated by the Swiss Alps.

Near the Old Town is the attractive church Grossmünster, with its two monumental towers. This is an interesting building in the Romanesque style, dating back to the 12th century. As the legend goes, the place for its construction was initiated by the deep faith of the Emperor Charlemagne, as it was here, where today there are beautiful views of Zurich, that three Christian martyrs were buried, and the Church was built.

Another interesting object of religious worship is the Church of St. Peter, with a stylish, attractive tower, in which the biggest church clock of Europe is

Gottharda do włoskiego Locarno.

Na Bahnhofstrasse (ulicy dworcowej), która w pewnym sensie jest odpowiednikiem wytwornej, z drzewostanem, alei, znajduje się także wiele eleganckich sklepów, wśród których salony z zegarkami czarują spacerowiczów. Cyma, Doxa, Longines, no i oczywiście wspaniałe zegarki Patek Philippe, to są ikony zegarmistrzowskiej sztuki i arkan budowy tych chronometrów. Warto wspomnieć kilka ciekawych aspektów historii założenia tej firmy, której zegarki są jednymi z najdroższych na świecie. Otóż 1-ego maja 1839 w Genewie, dwaj polscy imigranci, Antoni Patek (przedsiębiorca) oraz Franciszek Czapek (zegarmistrz) założyli wspólnie firmę Patek, Czapek & Cie. W roku 1844, Patek spotkał w Paryżu francuskiego

zegarmistrza Adrien Philippe i wspólnie założyli nową firmę, którą w końcu w roku 1851, nazwano Patek Philippe & Cie. Tak więc Polacy także przyczynili się do sukcesu szwajcarskiej gospodarki.

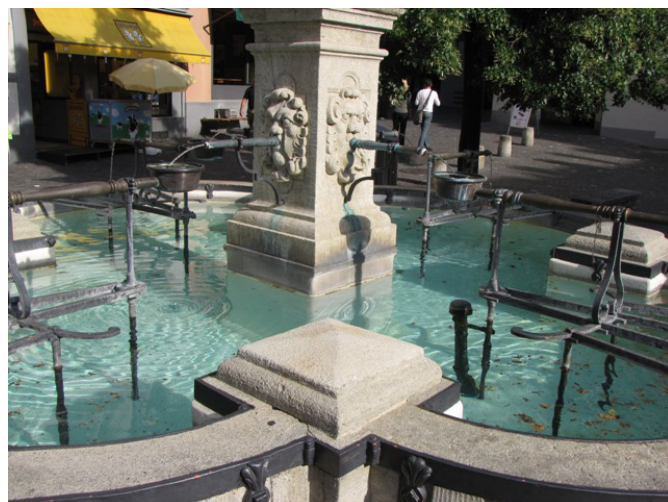
W pobliżu dworca znajduje się urocze stare miasto Zurychu. Średniowieczne budynki, wąskie uliczki z kolorowymi i ozdobnymi herbami cechów rzemieślników, renesansowy budynek Rady Miejskiej tworzą miłą atmosferę

do spędzenia przyjemnych chwil, przy jedzeniu jednej z typowych potraw Szwajcarii jaką jest serowe fondue. Danie to jest swojską ucztą gdzie biesiadnicy przy stole rozszarżają nadziany na długie, metalowe szpikulce chleb, rozsmakowując się w znakomitych szwajcarskich serach. Ze Starówki, typową, wręcz alpejską, kolejką można dostać się na teren Uniwersytetu, z którego tarasu rozpościera się przepiękny widok na miasto, jezioro oraz okolice, nad którymi królują szwajcarskie Alpy.

W pobliżu Starówki znajduje się atrakcyjny, z dwoma monumentalnymi wieżami, kościół Grossmünster. Jest to interesująca budowla w stylu romańskim, datująca swe istnienie z XII wieku. Jak głosi legenda, miejsce pod budowę zostało zainicjowane głęboką wiarą Cesarza Karola Wielkiego „Charlemagne”, iż właśnie tu, skąd dzisiaj są piękne

Ze Starówki, typową,
wręcz alpejską, kolejką
można dostać się na teren
Uniwersytetu, z którego
tarasu rozpościera się
przepiękny widok na
miasto, jezioro oraz okolice

Left: a fountain in the Old Town. **Right:** a close-up of the fountain.
Po lewej: fontanna na Starym Mieście. **Po prawej:** fontanna z bliska.

located. The history of the building connects the city with the eighth century: an example of the rich past of Switzerland. In the present baroque interior, Gothic elements and medieval aspects expressing the deep Christianity of Switzerland beautifully blend together. In Fraumünster church's stained glass windows, with their rich colouring and interesting forms of artistic expression, such as glass mosaics, the famous artists Giacometti and Marc Chagall have found a place to express their artistic spirituality.

Lake Zurich (Zürichsee) – on which Zurich is situated, and in whose surface in sunny, clear weather, with a blue sky, are reflected the snowy mountains of the Alps – is an important aspect of adventure tourism in this interesting city. You can arrange a nice, little boat ride, or by a larger steamboat, on the placid waters of the lake, where swans, ducks and other waterfowl help to create an enjoyable journey. You can also use these water transports for a pleasant trip to the town of Rapperswil, where a glass of wine will strengthen your experiences, and breathtaking panoramic views will leave you with unforgettable memories of Zurich. Of course, a walk along the beautiful walking trail is also a great experience. Elegant mini boulevards, showing, as with the whole city, great sculptures, statues, miniatures, carvings and other forms of figural sculpture and craft, create an agreeable atmosphere for strollers. It should be added that Zurich is famous for being the “capital of sculpture”, because located in the city, as evinced by statistics, is the largest amount of high quality, three-dimensional sculptures and other forms of contemporary art, with avant-garde ‘mobile’, or steel or stone statues, stimulating the imagination of audiences.

Zurich – with its tourist attractions, its position on the route of inter-continental flights to Europe, with airlines such as Singapore Airlines, Thai International, and LOT Polish Airlines landing there, as well as its geographical location – is a natural place for an attractive stay and to start wandering around Switzerland and Europe.

widoki na Zurych, w miejscu pochówku trzech chrześcijańskich cierpiętników, ma stanąć Kościół.

Następnym ciekawym obiektem religijnego kultu jest Kościół Świętego Piotra, ze stylową, atrakcyjną wieżą na której umieszczony jest największy kościelny zegar Europy. Historia swą budowlą łączy miasto z ósmym stuleciem n.e., co jest przykładem świadczącym o bogatej przeszłości Szwajcarii. W obecnej barokową szatę architektury wnętrza, atrakcyjnie wkomponowują się elementy gotyku a także średniowieczne aspekty wyrazu głębokiego chrześcijaństwa Szwajcarii. Natomiast w witrażach kościoła Fraumünster, o bogatym kolorycie i interesujących formach artystycznego wyrazu, słynni artyści Giacometti oraz Chagall, tworząc szklane mozaiki, znaleźli miejsce na wyrażenie swego artystycznego uduchowienia.

Jezioro Zuryckie (Zürichsee), nad którym położony jest Zurych, w którego tafli przy słonecznej, bezchmurnej pogodzie, z błękitem nieba odbijają się śnieżne szczyty Alp, jest ważnym aspektem turystycznej przygody w tym ciekawym mieście. Można zaaranżować sobie piękną przejażdżkę małym stateczkiem lub większym parowcem po spokojnych wodach jeziora, gdzie łabędzie, kaczki i inne wodne ptactwo umilają podróż. Można również wykorzystać wodną przejażdżkę na podróż do sympatycznej miejscowości Rapperswil, gdzie lampka wina umocni doznania i gdzie dech zapierające widoki zostawią niezapomniane wspomnienia z Zurychu. Oczywiście, spacer wzdłuż pięknych tras spacerowych to także miłe przeżycie. Eleganckie mini bulwary, prezentujące, zresztą jak całe miasto, wspaniałe rzeźby, pomniki, miniatury, płaskorzeźby oraz inne formy rzeźbiarskiego i figuralnego kunsztu, kreuja miłą atmosferę dla spacerowiczów. Należy dodać, iż Zurych słynie z miana „stolicy rzeźby”, gdyż w tym mieście znajduje się, jak wskazują statystyki, największa ilość wysokiej klasy rzeźb oraz innych trójwymiarowych form współczesnej sztuki, gdzie awangardowe „mobile”, czy stalowe lub kamienne figury, stymulują wyobraźnię odbiorców.

Zurych – ze swymi turystycznymi atrakcjami, a także znajdując się na szlaku inter-kontynentalnych połączeń lotniczych z Europą, gdzie lądują między innymi Singapore Airlines, Thai International oraz LOT Polish Airlines, zarazem ze swym geograficznym położeniem – jest naturalnym miejscem na atrakcyjny pobyt i na rozpoczęcie wędrówki po Szwajcarii oraz Europie.

Noteworthy websites

zuerich.com/en/
The official website of Zurich
singaporeair.com/SAA-flow.form?execution=e3s1
Singapore Airlines
lot.com
LOT Polish Airlines

Ważne strony:

zuerich.com/en/
Oficjalna strona internetowa miasta Zurych
singaporeair.com/SAA-flow.form?execution=e3s1
Singapore Airlines
lot.com
LOT Polish Airlines

Above and below: St. Peter's Church
Right: streets in the Old Town
Powyżej i poniżej: Kościół Św. Piotra
Po prawej: ulice Starego Miasta

Neutral and Dignified

A peaceful part of town with some remarkable pieces of world history
Spokojna dzielnica z niezwykle elementami z historii świata

Wandering around Geneva's Old Town, it's possible to become lost in two things: the maze of cobblestone streets and the quietness. It's not a friendly, relaxing quietness, though; it's a peacefulness that is solemn, serious, almost foreboding. Like Switzerland itself, the Old Town is neutral and dignified.

Human remains indicate that the area known today as Geneva was inhabited around 5,000 years ago, but the Old Town began to develop from 500 B.C., when the Allobroges, a Celtic tribe, established themselves there. The tribe was conquered by Rome from 122 to 120 B.C., with Julius Caesar arriving 62 years later. The event is commemorated in a mosaic by Alexandre Cingria in the Old Arsenal.

Geneva also became the heart of the Protestant Reformation and the seat of Calvinism, after John Calvin moved there in 1536. In the St. Pierre Cathedral – the highest point of the Old Town – stands a wooden chair used by Calvin. The International Museum of the Reformation can be found next to the cathedral, as well as the Auditoire de Calvin (Calvin Auditorium), a 13th-century chapel in which Protestant instruction was given during the Reformation to refugees who spoke no French.

In the 16th century, exiled Protestants were also accommodated in the Place du Bourg-de-Four, the oldest public square in Geneva, and a marketplace since Roman times; the square is now lined with cafés, antique shops and bistros, and features an 18th-century flower-filled fountain. A little further along is the seat of government in Geneva: the Hôtel de Ville, the City Hall, which hosted the first Assembly of the League of Nations on November 15, 1920. Straight down from this building is the Grand-Rue, the street on which the philosopher Jean-Jacques Rousseau was born in 1712.

If the quiet greyness of the Old Town becomes overwhelming, not too far away is a little verdure to revive the senses: the Promenade de la Treille, a chestnut tree-lined walkway that offers a view of the city. Lining the path is a 120-metre wooden bench that is said to be the longest in the world.

Wędrując po Starym Mieście w Genewie, można zagubić się w dwóch rzeczach: labiryncie brukowanych uliczek i spokoju. Jednak nie jest to przyjazny, relaksujący spokój; jest to cisza, która jest uroczysta, poważna, prawie niepokojąca. Taka jak sama Szwajcaria, Stare Miasto jest neutralne i poważne.

Odnalezione ludzkie szczątki wskazują, że obszar znany dziś jako Genewa był zamieszkały pięć tysięcy lat temu, ale Stare Miasto zaczęło rozwijać się od roku 500 p.n.e., kiedy osiedlili się tam Allobrogowie, plemię celtyckie. Plemię zostało podbite przez Rzym między 122 i 120 p.n.e., a Juliusz Cezar przybył tam 62 lata później. Wydarzenie to jest upamiętnione w mozaice Aleksandra Cingria w Starym Arsenale.

Genewa stała się również centrum reformacji protestanckiej i siedzibą kalwinizmu, po przeniesieniu się Jana Kalwina do miasta w roku 1536. W katedrze św. Piotra – najwyższym punkcie Starego Miasta – stoi drewniane krzesło używane przez Kalwina. Obok katedry można znaleźć Międzynarodowe Muzeum Reformacji, jak również Auditoire de Calvin (Audytorium Kalwina): 13-wieczną kaplicę, w której uchodźcy nie mówiący po francusku otrzymywali protestanckie nauczania w okresie reformacji.

W XVI wieku wygnani protestanci byli również zakwaterowani w Place du Bourg-de-Four, najstarszym placu Genewy, który służył jako rynek już od czasów rzymskich. Teraz plac jest wypełniony kawiarniami, sklepami z antykami i bistrami, a także znajduje się na nim pełna kwiatów fontanna z XVIII wieku. Nieco dalej mieści się siedziba rządu w Genewie: Hôtel de Ville, ratusz, w którym odbyło się pierwsze Zgromadzenie Ligi Narodów 15 listopada 1920 roku. Na wprost od tego budynku wiedzie Grand-Rue, ulica przy której urodził się w 1712 roku filozof Jean-Jacques Rousseau.

Jeśli spokojna szarość Starego Miasta stanie się przytłaczająca, niedaleko można znaleźć trochę zieleni na ożywienie ducha: Promenade de la Treille, deptak z kasztanami, który oferuje widok na miasto. Wzdłuż ścieżki ustawiona jest 120-metrowa drewniana ławka, uważana za najdłuższą na świecie.

THE TASTE OF LEISURE:

CUISINE AND QUIET MOMENTS IN CAMBODIA

PHOTOGRAPHY: EMLYN CROCKETT

Courtesy of Thinkbox Visual Communications
sydney.edu.au/business/thinkbox

Thanks to its climate, Cambodia is almost two different countries: a land of routine-bound workers who rise before dawn, and a sleepy place filled with gentle, unhurried people. The hot, humid weather means that Cambodians start early, trying to avoid the oppressiveness of the middle of the day, and work either in the mornings or late afternoons. At other times, life is taken at a leisurely pace. This daytime languor was acutely felt by Oly Shipp, a volunteer who lived in Cambodia for over two years and wrote about his experiences on *Oly's Cambodia Blog*, commenting: "Wander round my

Dzięki swemu klimatowi, Kambodża składa się niemal z dwóch różnych krajów: państwa rutynowych pracowników wstających przed świtem oraz sennego miejsca pełnego łagodnych, niespieszących się ludzi. Gorąca i wilgotna pogoda powoduje, że ludność rozpoczyna swój dzień wcześniej, próbując unikać przytłaczającej pogody w środku dnia i pracuje albo rano albo późnymi popołudniami. W innych porach dnia życie toczy się spokojnym trybem. To codzienne znużenie odczuł silnie Oly Shipp, wolontariusz, który mieszkał w Kambodży przez ponad dwa lata i pisał o swoich doświadczeniach na stronie

village and the abiding image is of people sleeping. There is a whole culture of hammock life here, from the vigorous swinging of tiny babies to the gentle sway of ancient wrinklies.” Coupled with striking flora and mouth-watering food, Cambodia becomes a place to sample the unhurried, quiet moments of life. As Oly Shipp reflected, “one of the best lessons I’ve learned from my Cambodian friends and colleagues is the value of slowing down a little. There is little of the stress here of western life – no packed diaries, road rage, executive burnout – and isn’t that a good thing?”

Oly’s Cambodia Blog, komentując: „Wędruję po swojej wiosce i trwały obraz to śpiący ludzie. Istnieje tutaj cała kultura życia w hamaku od intensywnego huśtania malutkich dzieci do łagodnego kołysania się starszków”. Wraz z zadziwiającą przyrodą i znakomitą jedzeniem, Kambodża jest miejscem na smakowanie niespiesznych, spokojnych chwil życia. Jak pisze Oly Shipp, „jedną z najlepszych lekcji, której nauczyłem się od moich kambodżańskich przyjaciół i kolegów, to docenianie znaczenia zwalniania życiowego tempa. Niewiele jest tu stresu typowego dla zachodniego stylu życia – nie ma wypełnionych kalendarzy, agresywności drogowej, wypalenia zawodowego – i czy to nie jest piękne?”

The Castle of Yvoire on the shore of
Lake Geneva (*Lac Léman*)
Zamek w Yvoire nad brzegiem Jeziora
Genewskiego (Jeziora Lemańskiego)

63 rue de Seine – 15 quai Voltaire

pozornie w jednym stylu
dwie ulice światła
około ośmiu minut drogi
mógłbym tam chodzić codziennie

wrośnięte w podobną perspektywę
ciężaru lat ustępując niechętnie
za odrzwiami nie do odgadnięcia
Utrilla pocztówek może z Rabelais

63 rue de Seine – 15 quai Voltaire

stopnie z kamienia poręcze wyślizgane
z prętów strzegące bramy wewnętrzne
pojemników na śmieci konsjerżki śnięte
albo lip pańskich gdzie kody zniewalają zamek

a po drugiej stronie jak to kloszardzi
w wietrznym podpieraniu życia pod wpływem
w zapadnięciu bruków ławice liści
bluszcze oplątujące krzywe ściany

i tylko jedną taką wiosnę tylko jedną w życiu!
od kwietnia do końca czerwca nim stanęła Celina
by rano pojawić ociekając świeżą farbą
pagórki Litwy niknące pod wieczór sennie

63 rue de Seine – 15 quai Voltaire

Dariusz Jacek Bednarczyk

KULTURA
CONNECT
MAGAZINE

www.kosciuszkoheritage.com